

⁵Ezt mondja az ÚR: Átkozott az a férfi, aki emberben bíz, és testi erőre támaszkodik, az ÚRtól pedig elfordul szíve! ⁶Olyan lesz, mint bokor a pusztában: nem remélhet a jövőtől semmi jót. Kövek között tengődik a pusztában, a szikes, lakatlan földön. ⁷De áldott az a férfi, aki az ÚRban bíz, akinek az ÚR a bizodalma. ⁸Mert olyan lesz, mint a víz mellé ültetett fa, amely a folyóig ereszti gyökereit. Nincs mitől félnie, ha eljön a hőség, lombja üde zöld marad. Száraz esztendőben sem kell aggódnia, szüntelenül termi gyümölcsét.

⁹Csalárdabb a szív mindennél, javíthatatlan; ki tudná kiismerni?! ¹⁰Én, az ÚR vagyok a szívek ismerője, a vesék vizsgálója, mindenkivel úgy bánok, ahogyan élete és tetteinek gyümölcse szerint megérdemli. ¹¹Aki törvénytelenül gyűjt gazdagságot, olyan, mint a madár, amely idegen tojásokon ül. Élete derekán itt kell hagynia, és a végén bolondnak tartják.

Kedves Testvéreim!

Szeretem Jeremiás próféta könyvét. Szeretem, mert Jeremiáson keresztül az Isten rámutat arra, hogy milyen is vagyok én, ugyanakkor meg azt is megtudom belőle, hogy milyen az Isten.

Milyen vagyok én? Jeremiás próféta egy olyan korban, olyan helyen született, amikor semmi különös nem történt. Az emberek éltek a mindennapokat. Dolgoztak, pihentek, szórakoztak, tanultak, párt kerestek, nevelték a gyermekeiket, megosztották egymással bölcs gondolataikat. Éltek a hétköznapi emberek hétköznapi életét. És igen, közben még Istennek is jutott a szabadidejükből. Szombaton, ha nem volt fontosabb teendő, akkor ellátogattak a zsinagógába, évente egyszer-kétszer még a jeruzsálemi templomba is, hogy áldozatot vigyenek Istennek. Mai szemmel nézve még azt is mondhatnánk, hogy igencsak vallásos emberek voltak.

Csak hogy valami mégsem volt rendben. Mert itt volt ez a Jeremiás, aki egyébként a jeruzsálemi felső réteghez tartozott, magát prófétának tartotta, és folyamatosan arról beszélt, hogy Isten megbünteti a népet. Fogságról, elhurcoltatásról beszélt, ráadásul olyan örültségeket is csinált, hogy önként egy igát vett a nyakába és azzal közlekedett Jeruzsálem utcáin. Persze a normális emberek kinevették, kigúnyolták, és gyakorlatilag mindenki örültnek gondolta, de mivel egy pap fia volt, hagyták, hadd mondja a magáét.

Csak hogy Jeremiás nem a magáét mondta. Isten, rajta keresztül figyelmeztette a zsidó népet, hogy ideje lenne megtérni. Ideje lenne odafigyelni Őrá. Mert igen, elfordultak tőle. És idegen népek, kultúrák isteneit kezdték tisztelni, vagy egyszerűen csak alkottak maguknak egy istent, olyat, amelyet elképzelték maguknak. Mert igaz, hogy vallásosok voltak, és elmentek a zsinagógába, sőt még az Isten templomába is olykor-olykor. De a hétköznapi életük egy egészen másfajta életet éltek. Ott már nem volt helye ilyen hókuszpókuszoknak. Az már az ő életük volt, megadták Istennek a kellő tiszteletet, kapott néhány órát a hétből, most ő jön, mutassa meg, hogy megérdemelte a tiszteletüket. Persze, amikor nem jött a válasz, vagy nem olyan válasz jött, akkor feltették maguknak a kérdést: minek is tiszteljek egy olyan Istent, aki sohasem segít, aki mindig csak kér követel, de sohasem ad? És szépen lassan teljesen elfordultak tőle. És ott állt Jeremiás teljesen egyedül, és mondania, hirdetni kellett az Isten szavát, és nem volt senki, aki komolyan vette volna. Még akkor sem, amikor próféciai kezdtek beteljesedni. Még a papok sem, akik pedig a tűz közelében voltak. Jeremiás egyedül maradt. A tragédia pedig bekövetkezett.

Izrael ez időben két nagyhatalom. Egyiptom és Babilónia szorításában élt. Ütközőállamként nem sok lehetősége volt, vagy egyik, vagy másik nagyhatalom csatlósaként próbálta az aktuális király kiharcolni a megmaradást. Voltak, akik megpróbáltak fellázadni, szövetségbe tömörülni, de hamar kiderült, hogy a két nagy birodalom a kisujjával lesöpöri őket a térképről. El kellett döntenie kihez csatlakoznak, kinek adóznak, kitől teszik függővé az életüket. Jeremiás felkínált egy alternatívát. De az örült próféta nem kellett senkinek. Aztán a történelem szépen bizonyította, hogy Jeremiás alternatívája lett volna a hosszú távon kifizetődő. Mi volt ez az alternatíva?

Erről olvastunk mai alapigénkben:

⁵Ezt mondja az ÚR: Átkozott az a férfi, aki emberben bíz, és testi erőre támaszkodik, az ÚRtól pedig elfordul szíve! ⁶Olyan lesz, mint bokor a pusztában: nem remélhet a jövőtől semmi jót. Kövek között tengődik a pusztában, a szikes, lakatlan földön. ⁷De áldott az a férfi, aki az ÚRban bíz, akinek az ÚR a bizodalma. ⁸Mert olyan lesz, mint a víz mellé ültetett fa, amely a folyóig ereszti gyökereit. Nincs mitől félnie, ha eljön a hőség, lombja üde zöld marad. Száraz esztendőben sem kell aggódnia, szüntelenül termi gyümölcsét.

A nép szintjén ez a mondat: Átkozott az a férfi, aki emberben bíz, és testi erőre támaszkodik – azt jelentette, hogy ebben az időben Izrael Egyiptomot vélte erősebb birodalomnak és ezért rájuk támaszkodtak, hamar kiderült aztán, hogy nagyot tévedtek. Egyéni szinten, az emberek szintjén ugyanígy megvolt ez a hozzáállás: volt, aki saját erejében, más nála nagyobb, befolyásosabb emberek erejében bízott. Majd ők megoldják a problémákat, majd ők segítenek, vagy majd én megoldom, segíts magadon az Isten is megsegít. Csak hogy mind a nép szintjén, mind egyéni szinten tévedésben éltek.

Átkozott az a férfi, aki emberben bíz, és testi erőre támaszkodik... ⁷De áldott az a férfi, aki az ÚRban bíz, akinek az ÚR a bizodalma.

Ha hittanórán lennénk, akkor azt mondanám: gyerekek, gyűjtsünk össze olyan bibliai alakokat, akiknek az életében beigazolódtak Jeremiás szavai. És a gyerekek elkezdhetnék sorolni: Ádámtól kezdve Jákóbon át Dávid

királyig az ószövetségi alakokat, mert majd az összes ember életében, vagy környezetében fellelhető ez a kettősség. Még a legállhatatosabbakat is megkísérti, hogy saját erejükben reménykednek. Pedig a szentírás egyértelmű. Már az Ószövetség is, de ha Jézus oltár előtt felolvasott szavára figyelünk, akkor ő az, aki konkrétan meg is fogalmazza: ²⁴*Senki sem szolgálhat két úrnak, mert vagy az egyiket fogja gyűlölni, a másikat pedig szeretni, vagy az egyikhez ragaszkodik majd, a másikat pedig megveti. Nem szolgálhattok Istennek és a mammonnak.*

Jeremiás idejében azt gondolták lehet, lehet kétfelé kacsingatni. Adunk Istennek egy kis hálapénzt előre, aztán ha meggyógyít, akkor majd megkapja a másik felét is. Erre mondja Jeremiáson keresztül Isten: ⁹*Csalárdabb a szív mindennél, javíthatatlan; ki tudná kiismerni?!¹⁰Én, az ÚR vagyok a szívek ismerője, a vesék vizsgálója, mindenkivel úgy bánok, ahogyan élete és tetteinek gyümölcse szerint megérdemli.*

Isten nagyon jól tudja, hogy mi lakik az emberi szívben. Tudja, látja, hogy mennyire könnyen el tudjuk téveszteni az irányt.

Kedves Testvéreim! Remélem világos, ha nem, akkor most remélem az lesz, hogy amikor ma Jeremiás koráról, a zsidó népről beszéltem, akkor saját magunkról szóltam. Mert ami akkor volt, az van most is. Ahogy a prédikátor könyvében olvassuk: *Ami volt, ugyanaz lesz majd, és ami történt, ugyanaz fog történni, mert nincs semmi új a nap alatt.*

Igen, ilyenek vagyunk. TE és én is. És Jeremiás üzenete, ma is aktuális. Lehet örütségnek tartani, lehet azt gondolni, hogy elavult üzenet. De ha ez gondoljuk, ha azt éljük meg, hogy nekem ne mondja meg senki. Ha úgy érezzük, hogy mi felette állunk ezeknek a problémáknak, akkor vagyunk a legnagyobb bajban.

Ha nem Istenen csüng az életed, ha a hétköznapiakon van bármi, ami fontosabbá válik Istennél, akkor már rossz úton jársz.

Amikor Isten kegyelméből megtértem, és ő belépett az életembe, akkor úgy voltam, mint a bibliai Mária, aki semmi mással nem akart törődni, csak ott ülni Jézus lábánál és hallgatni őt. Nem volt más vágyam, csak minél jobban megismerni Jézust, azt a Jézust, aki mindent feláldozott értem, aki az életét adta értem. Ki ez az Isten, aki annak ellenére, hogy én távol vagyok tőle, ő mégis közel jön hozzám, és átölel? Minden pillanatban őt akartam. Aztán jött, hogy tanulni kell, dolgozni kell, társat kell találni, a gyerekekkel kell foglalkozni... sok-sok kell, amik hozzá tartoznak a hétköznapiakhoz. Meg kell csinálnom, mert különben nem jutunk egyről a kettőre. Jeremiás prófétán keresztül Isten arra tanít, hogy nem kell. Hanem lehetőséget kapunk, hogy mindezek ott legyenek a hétköznapiainkba. Nem azt kéri, hogy ezeket dobjuk ki, és vonuljunk ki a világból. Hanem azt, hogy ne ezek, ne a hétköznapi teendők irányítsanak, sőt ne is mi irányítsunk. Engedjük ki az irányítást a kezeink közül.

Teológus koromban szuplikálni voltam, a lelkész kollegám vitt egyik faluból a másikba. Aznap ónososó esett. Bár nagyon lassan mentünk, de a kocsi megcsúszott. Kollegám elengedte a kormányt és felkiáltott: Istenem segíts! És a kocsit centikkel az árok előtt, és milliméterekkel a szembe jövő kocsi előtt megállt a jégen.

Ki irányítja a te életedet. Nagyon népszerűek ma azok a gondolatok, hogy vedd kezébe a sorsod irányítását. Mindenki a maga szerencséjének a kovácsa... stb. de tényleg így van? Vagy esteleg ennek az örül Jeremiásnak van igaza: *Átkozott az a férfi, aki emberben bíz, és testi erőre támaszkodik...⁷De áldott az a férfi, aki az ÚRban bíz, akinek az ÚR a bizodalma.*

Megéri Isten oldalán állni. Mindig rádöbbenek, hogy mennyire de mennyire megéri. Még akkor is, ha nem anyagiakban kifizetődő, akkor is, ha nem mások elismerésében mérhető. Még akkor is, amikor a világ szemében örütségnek, balgaságnak tűnik.

Fél szívvel nem lehet. Úgy nem, hogy néha eljövök a templomba, kapok egy kis töltést, és azzal elvagyok, amíg elvagyok. Nekünk keresztyén embereknek, folyamatosan a töltőn kellene lennünk, folyamatos kapcsolatban az Istennel. Megszakítás nélkül. Persze erre képtelenek vagyunk. Jézus éppen ezért jött, és ezért halt meg. Hogy kipótolja azt ami bennünk hiányosság az Istennel való kapcsolatban. Ami a bűn miatt megszakadt, azt az ő testével áthidalja. Ez az, amit az ember keres, ez az, amiről Pál azt mondja a Filippi levélben: ⁹*Az én Istenem pedig be fogja tölteni minden szükségéteket az ő gazdagsága szerint dicsőséggel Krisztus Jézusban.*

Hallgassunk Jeremiásra, az örült prófétára. Szeretem azt a képet, amelyet szemléltetésként használ: olyan a nem Istenben bízó ember, *mint bokor, amelyik a kövek között tengődik a pusztában, a szikes, lakatlan földön.* Lehet, hogy egy darabig szép zöld levelei vannak, és mindenki a csodájára jár, hogy ilyen sivatagban, hogy lehet ilyen szép ez a bokor, de tudjuk, hogy ez a zöldellés csak átmeneti. Ellenben ott van a folyóvíz mellé ültetett fa, amely kinyújtja gyökereit az élő víz felé. Gyökerezzünk meg mi is Istenben, és nyújtsuk ki kezünket a táplálékod adó élő víz, a mi Urunk, megváltónk Jézus Krisztus felé. Gyümölcs csak így lesz rajtunk. Ámen.